

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ВІСНИК

АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я

Науковий журнал

*Виходить 4 рази на рік
Видається з березня 1997 р.*

Випуск 4 (76) 2013

Том 2

Частина 2

Миколаїв
2013

Замовник і видавець: Миколаївський національний аграрний університет.
Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 19669-9469ПР від 11.01.2013.
Згідно з Постановою ВАК України від 14.04.2010 р. № 1-05/3 видання включено до переліку фахових видань.

Головний редактор: В.С. Шебанін, д.т.н., проф., чл.-кор. НААНУ

Заступники головного редактора:

І.І. Червен, д.е.н, проф.

К.М. Думенко, д.т.н., доц.

В.П. Клочан, к.е.н., доц.

М.І. Гиль, д.с.-г.н., проф.

В.В. Гамаюнова, д.с.-г.н., проф.

Відповідальний секретар: Н.В. Потриваєва, д.е.н., доц.

Члени редакційної колегії:

Економічні науки: О.В. Шебаніна, д.е.н., проф.; Н.М. Сіренко, д.е.н., проф.; О.І. Котикова, д.е.н., проф.; Джулія Олбрайт, PhD, проф. (США); І.В. Гончаренко, д.е.н., проф.; О.М. Вишневська, д.е.н., проф.; А.В. Ключник, д.е.н., доц.; О.Є. Новіков, д.е.н., проф.; О.В. Скрипнюк, д.ю.н., проф.; О.Д. Гудзинський, д.е.н., проф.; О.Ю. Єрмаков, д.е.н., проф.; В.І. Топіха, д.е.н., проф.; В.М. Яценко, д.е.н., проф.; М.П. Сахацький, д.е.н., проф.; В.С. Дога, д.е.н., проф. (Молдова).

Технічні науки: Б.І. Бутаков, д.т.н., проф.; К.В. Дубовенко, д.т.н., проф.; В.Д. Будаков, д.т.н., проф.; С.І. Пастушенко, д.т.н., проф.; А.А. Ставинський, д.т.н., проф.; В.П. Лялякіна, д.т.н., проф. (Росія).

Сільськогосподарські науки: В.С. Топіха, д.с.-г.н., проф.; Т.В. Підпала, д.с.-г.н., проф.; Л.С. Патрева, д.с.-г.н., проф.; В.П. Рибалко, д.с.-г.н., проф., академік НААН України; І.Ю. Горбатенко, д.б.н., проф.; І.М. Рожков, д.б.н., проф.; В.А. Захаров, д.с.-г.н., проф. (Росія); С.Г. Чорний, д.с.-г.н., проф.; М.О. Самойленко, д.с.-г.н., проф.; Л.К. Антипова, д.с.-г.н., доц.; В.І. Січкарь, д.б.н., проф.; А.О. Лимар, д.с.-г.н., проф.; А.П. Орлюк, д.б.н., проф.; В.Я. Щербаков, д.с.-г.н., проф.; Майкл Бьоме, проф. (Німеччина).

Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївського національного аграрного університету. Протокол № 4 від 25.12.2013 р.

Посилання на видання обов'язкові.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції, видавця та виготовлювача:
54020, Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9,
Миколаївський національний аграрний університет,
тел. 0 (512) 58-05-95, visnyk.mnau.edu.ua, e-mail: visnyk@mnau.edu.ua

© Миколаївський національний аграрний університет, 2013

ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК ЗА РІЗНИХ ПОЄДНАНЬ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

*Г.І. Калиниченко, кандидат сільськогосподарських наук, доцент
О.А. Коваль, кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет, Україна*

Досліджено відтворювальні якості свиноматок великої білої породи у різних варіантах схрещування за умов сучасної технології. Встановлено, що за сукупністю ознак відтворювальної здатності найкращими виявилися свиноматки великої білої породи при поєднанні з плідниками породи ландрас.

Ключові слова: багатоплідність, молочність, збереженість, свиноматки, велика біла порода.

Постановка проблеми. В усьому світі велике значення має розвиток тваринництва як джерело забезпечення людей продуктами харчування, а промисловості – сировиною.

Світова практика і досвід багатьох країн показує, що в умовах зростаючої чисельності населення і збільшення попиту (споживання на душу населення) успішно вирішувати м'ясну проблему можливо за рахунок скороспілих галузей і, перш за все, свинарства [1].

Завдяки великій плодючості свиней, високої віддачі від корму, відносно короткому терміну досягнення тваринами забійної маси, а також відмінними смаковими якостями і широкому діапазону використання свинини – свинарство стало основним у вирішенні м'ясної проблеми у світі. Досягнувши високого рівня інтенсифікації галузі, багато країн одночасно збільшують поголів'я свиней і за рахунок цього нарощують виробництво [2].

Найінтенсивніше ведеться свинарство у Данії, Нідерландах, Великобританії, Німеччині, Франції, Швеції, США, Угорщині. Так, питома вага свинини в загальному балансі м'яса в Угорщині і Німеччині складає 69...70, в решті країн Європи – 50...65, Китаї – 87%. Тут останніми роками на кожну голову виробляють 131...151 кг свинини, а на кожну свиню на початок року реалізують на м'ясо від 1,3 до 1,9 голови. Ці показники свідчать про високий вихід життєздатних поросят і добре організовану інтенсивну відгодівлю молодняка [3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Одним з шляхів підвищення ефективності товарного свинарства є використання міжпородного схрещування та гібридизації, що сприяє підвищенню продуктивних якостей тварин в цілому на 10...15% [4].

У країнах світу з розвиненим свинарством від 75 до 90% товарного поголів'я свиней для відгодівлі отримані на гібридній основі, що

обумовлено їх більш високою енергією росту і оплатою корму за рахунок прояву ефекту гетерозису при використанні батьківських і материнських порід (родинних форм), що поєднуються. Аналіз літературних джерел вказує, що схрещування і породно-лінійну гібридизацію слід вважати магістральним шляхом розвитку свинарства на перспективу [5].

Постановка завдання. Останнім часом в Україні переважно використовується велика біла порода свиней, в якій вітчизняними селекціонерами створено нові внутрішньопородні материнські і батьківські типи.

У той же час в Україні ведеться робота з використання кращого світового генофонду свиней, зокрема породи дюрк американської та чеської селекції і породи ландрас датської та німецької селекції як за чистопородного розведення, так і породно-лінійної гібридизації.

У зв'язку з цим набуває значення проведення порівняльної оцінки ефективності використання плідників спеціалізованих порід зарубіжної і вітчизняної селекції за гібридизації із свиноматками великої білої породи.

Матеріали і методика. Для виконання поставлених завдань дослідження проводили в умовах СТОВ ім. Мічуріна Братського району Миколаївської області в період з 2010 по 2012 роки.

У господарстві використовують свиноматок великої білої породи англійської селекції, а також їх поєднання зі спеціалізованими м'ясними породами, такими як ландрас, дюрк та п'єтрен.

Враховуючи наявність в господарстві вище названих генотипів, нами було вивчено відтворювальні якості свиноматок великої білої породи у різних варіантах схрещування (табл.1).

Таблиця 1

Схема дослід з вивчення відтворювальних якостей свиноматок

Групи тварин	Генотип		Кількість, гол.
	♀	♂	
I (Контрольна)	ВБ	ВБ	10
II (Дослідна)	ВБ	Л	10
III (Дослідна)	ВБ × Л	Д	10
IV (Дослідна)	ВБ × Л	П	10

У ході експерименту визначали такі показники: багатоплідність, гол.; великоплідність, гол.; молочність, кг; на час відлучення у віці 28 діб: кількість поросят, гол.; маса гнізда, кг; середня маса 1 голови, кг; збереженість поросят, %.

За ознаками відтворювальної здатності обчислювали оціночний індекс материнських якостей (I, бали) за методикою М.Д. Березовського:

$$I = A + 2B + 35G,$$

де A – багатоплідність, гол.; B – кількість поросят на час відлучення у 28 діб, гол.; G – середньодобовий приріст поросят до 28-денного віку, г.

Результати досліджень. Згідно із поставленими завданнями досліджень нами було вивчено відтворювальні якості свиноматок великої білої породи у різних варіантах схрещування.

Слід зазначити, що тварини всіх генотипів, що досліджувалися, відрізнялися високими показниками відтворювальної здатності. Так найвищими показниками багатоплідності характеризувалися тварини поєднання (ВБ × Л) – 10,37 гол. (табл. 2), які на 0,12 гол., або на 1,17% перевершували чистопородних тварин контрольної групи та на 0,18 гол. і 0,49 гол. свиноматок III та IV дослідних груп. Вірогідної різниці за цим показником встановлено не було.

Показник великоплідності коливався від 1,18 кг у тварин IV дослідної групи та до 1,35 кг у тварин поєднання (ВБ × Л). За показником молочності свиноматки всіх дослідних груп високовірогідно поступалися тваринам контрольної групи відповідно на 3,39 кг ($p < 0,001$), 4,28 кг ($p < 0,001$) та 5,09 кг ($p < 0,001$).

Як за кількістю поросят на час відлучення, так і за масою гнізда при відлученні у віці 28 днів суттєво переважали тварини II дослідної групи не тільки тварин контрольної, а також III та IV дослідних груп. При цьому за масою гнізда при відлученні різниця виявилася ймовірною і склала відповідно 1,44 кг ($p < 0,01$). Найменшою масою гнізда при відлученні характеризувалися тварини IV дослідної групи. Вони поступалися тваринам контрольної групи за цим показником на 3,2 кг ($p < 0,001$).

За середньою масою поросяти при відлученні найбільший показник (10,16 кг) мали тварини III дослідної групи, а найменшим даним показником (9,84 кг) характеризувалися тварини поєднання (ВБ × Л).

Слід зазначити, що тварини усіх досліджуваних поєднань характеризувалися високим показником збереженості (91,69...94,24%). Найкращим показником збереженості приплоду відрізнялися тварини II дослідної групи (94,24%), які переважали тварин контрольної групи на 2,09% ($p < 0,001$).

За індексом материнських якостей кращими виявилися матки великої білої породи у поєднанні з плідниками породи ландрас (39,54 бала). При цьому свиноматки III та IV дослідних груп поступалися за цим показником тваринам контрольної групи відповідно на 1,41 бали ($p < 0,01$) та 5,02 бали ($p < 0,001$).

Таблиця 2

Відтворювальні якості свиноматок за різних поєднань, n=10

Група тварин	Багатоплідність, гол.	Великоплідність, кг	Молочність, кг	На час відлучення у 28-денному віці				І, бали
				кількість голів	маса гнізда, кг	середня маса 1 голови, кг	збереженість, %	
I	10,25±0,171	1,22±0,042	48,65±0,681	9,44±0,232	94,68±2,431	10,03±0,132	92,15	39,30
II	10,37±0,152	1,35±0,032	45,26±0,821 ^{***}	9,77±0,212	96,12±2,111 ^{**}	9,84±0,172	94,24 ^{***}	39,54
III	10,19±0,132	1,26±0,051	44,37±0,771 ^{***}	9,41±0,191	95,63±3,042 [*]	10,16±0,151	92,38	37,89 ^{**}
IV	9,88±0,211	1,18±0,021	43,56±0,872 ^{***}	9,06±0,252	91,48±2,712 ^{***}	10,10±0,092	91,69	34,28 ^{***}

Примітка: * – p < 0,05; ** – p < 0,01; *** – p < 0,001 ***

Висновки і перспективи подальших досліджень. За результатами проведених досліджень з вивчення відтворювальних якостей свиноматок великої білої породи за різних варіантів схрещування встановлено, що за сукупністю ознак найкращими виявилися свиноматки при поєднанні їх з плідниками породи ландрас.

Подальші дослідження будуть спрямовані на вивчення енергії росту молодняку свиней, одержаного від вище зазначених породних поєднань.

Список використаних джерел:

1. Тарасов В.Г. Ефективність використання свиней спеціалізованих м'ясних порід в породно-лінійній гібридизації з універсальними породами : автореф. дис... канд. с.-г. наук: 06.02.01 / ХДАУ. – Херсон, 2000. – 16 с.
2. Алейніков В. Свиня – економічно вигідна тварина / В. Алейніков, А. Мацько // Пропозиція. – 2000. – № 1. – С. 68-70.
3. М'ясні породи свиней південного регіону України / [В.С. Топіха Р.О. Трибрат, С.І. Луговий та ін.] ; за ред. В.С. Топіхи. – Миколаїв : МДАУ, 2008. – 350 с.
4. Акневський Ю.П. Відтворювальні якості свиней великої білої породи за чистопородного розведення та схрещування / Ю.П. Акневський, В.П. Рибалко // Ефективне тваринництво. – 2006. – № 5 (13). – С. 6-19.
5. Ухвертов А. Продуктивные качества свиней крупной белой породы разных генотипов при прямом и реципрокном спаривании / А. Ухвертов // Свиноводство. – 2004. – №1. – С. 6-7.

Г.И. Калиниченко, О.А. Коваль. Воспроизводительные качества свиноматок при разных сочетаниях в условиях современной технологии.

Исследованы воспроизводительные качества свиноматок крупной белой породы разных вариантов скрещивания в условиях современной технологии. Установлено, что по совокупности признаков воспроизводительной способности, лучшими оказались матки крупной белой породы в сочетании с производителями породы ландрас.

Ключевые слова: многоплодие, молочность, сохранность, свиноматки, крупная белая порода.

G. Kalinichenko, O. Koval. Reproductive qualities of sows at different combinations of modern technology.

The reproductive qualities of sows of Large White breed of different variants of crossing in modern technology were investigated. It is established that the combination of features of reproductive ability, were the best of the uterus Large White breed in conjunction with producers of the Landrace breed.

Key words: multiple pregnancies, milk yield, safety.

ЗМІСТ

І.О. Балабанова. ВПЛИВ СТРЕС-ФАКТОРІВ НА ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ СВИНЕЙ ПОРІД ЛАНДРАС І ВЕЛИКА БІЛА	3
А.О. Бондар. ВПЛИВ ІНФРАЧЕРВОНОГО ОПРОМІНЕННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПОРОСЯТ-СИСУНІВ.....	7
Н.О. Борисенко, Т.А. Нагорнюк, С.І. Тарасюк. ОСОБЛИВОСТІ ГЕНЕТИЧНОЇ СТРУКТУРИ БІЛОГО І СТРОКАТОГО ТОВСТОЛОБИКІВ	12
І.А. Галушко. МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ РІЗНОГО ЕКОПОЄДНАННЯ.....	18
М.І. Гиль, П.О. Шебанін. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ САМИЦЬ РІЗНИХ ПОРІД ХУДОБИ МОЛОЧНОГО НАПРЯМУ ПРОДУКТИВНОСТІ.....	24
Ю.М. Глушко. ХРОМОСОМНИЙ ПОЛІМОРФІЗМ УКРАЇНСЬКИХ КОРОПІВ ДП СГЦР «ПОДІЛЛЯ».....	34
О.В. Гончарова. ЯКІСТЬ ВОДИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИ НАПУВАННІ СТРАУСІВ	43
В.І. Гроза. ВИРОЩУВАННЯ ПЕРЕПЕЛІВ З ВИКОРИСТАННЯМ НАНОСРІБЛА	47
А.В. Гуцол. ЖИРНОКИСЛОТНИЙ СКЛАД М'ЯЗОВОЇ ТКАНИНИ СВИНЕЙ ПРИ ЗГОДОВУВАННІ ФЕРМЕНТНИХ ПРЕПАРАТІВ.....	51
О.В. Іванова, Є.В. Баркарь. ВПЛИВ ГЕНОТИПУ БАРАНІВ-ПЛІДНИКІВ НА ЗБЕРЕЖЕНІСТЬ ТА СТАТЕВИЙ СКЛАД НАЩАДКІВ	57
Г.І. Калиниченко, О.А. Коваль. ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК ЗА РІЗНИХ ПОЄДНАНЬ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ	63
О.І. Каратєєва. ПРОГНОЗУВАННЯ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ХУДОБИ ЗА РІЗНИХ ТИПІВ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗМУ.....	68
В.А. Кириченко, С.П. Кот, В.М. Іовенко. ЗАЛЕЖНІСТЬ ПРОДУКТИВНИХ ОЗНАК ОВЕЦЬ ВІД ЗАГАЛЬНОЇ КІЛЬКОСТІ ВИЯВЛЕНИХ АНТИГЕНІВ	77
В.В. Коваленко. ЗВ'ЯЗОК ІНТЕНСИВНОСТІ НАРОЩУВАННЯ ЛАКТАЦІЙНОЇ КРИВОЇ З МОЛОЧНОЮ ПРОДУКТИВНІСТЮ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ.....	81
В.С. Козирь. М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ БУГАЙЦІВ ЗНАМ'ЯНСЬКОЇ ПОРОДИ ПРИ РІЗНОМУ РІВНІ ГОДІВЛІ.....	89
С.Б. Корнят, О.Б. Андрушко, М.М. Шаран, І.М. Яремчук. ПОКАЗНИКИ БІЛКОВОГО ОБМІНУ КРОВІ КОРІВ ЗА РІЗНИХ ФОРМ ЕНДОМЕТРИТУ	93
І.В. Назаренко, Т.Ю. Чумачова. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА СИРКОВИХ ДЕСЕРТІВ	99

Н.В. Новікова. ОСОБЛИВОСТІ БІОХІМІЧНОГО СКЛАДУ КРОВІ СВИНЕЙ З РІЗНОЮ АДАПТАЦІЙНОЮ НОРМОЮ В УМОВАХ ПЛЕМЗАВОДУ ТОВ «ФРІДОМ ФАРМ БЕКОН»	104
І.В. Новак, В.С. Федорович, Є.І. Федорович. МОРФОЛОГІЧНИЙ СКЛАД ТУШ, ХІМІЧНИЙ СКЛАД ТА ГІСТОМЕТРІЯ НАЙДОВШОГО М'ЯЗА СПИНИ БУГАЙЦІВ	109
Т.В. Підпала, О.С. Марикіна. ПРОДУКТИВНІСТЬ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ ЗА ЦІЛОРІЧНО СТІЙЛОВОЇ СИСТЕМИ УТРИМАННЯ.....	115
Л.С. Патрєва. РЕГУЛЯЦІЯ СТАТЕВОГО СПІВВІДНОШЕННЯ ПОТОМСТВА У КАЧОК.....	120
В.Г. Пелих, Т.С. Коваленко. ВИКОРИСТАННЯ ІНДЕКСІВ ДЛЯ ОЦІНКИ ОДНОРІДНОСТІ ТА ВИРІВНЯНОСТІ ГНІЗД СВИНОМАТОК	127
І.А. Помітун, Н.О. Косова, Н.В. Бойко, П.О. Рязанов. СЕЛЕКЦІЙНЕ ПОКРАЩЕННЯ БАГАТОПЛІДНОСТІ ОВЕЦЬ	131
Л.І. Романів, Р.С. Федорук, В.Г. Каплуненко. РЕПРОДУКТИВНА ЗДАТНІСТЬ БДЖОЛИНИХ МАТОК ЗА ПІДГОДІВЛІ БОРОШНОМ СОЇ З ДОДАВАННЯМ ХРОМУ	136
О.Ю.Сметана. ПОРІВНЯННЯ МОДЕЛЕЙ П. ВУДА ТА ДЖ. НЕЛДЕРА ДЛЯ ОПИСУ ЛАКТАЦІЙНОЇ ДИНАМІКИ ГОЛШТИНСЬКИХ КОРИВ	144
П.В. Стапай, Н.М. Параняк, В.М. Ткачук. ФІЗИКО-ХІМІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ВОВНИ ТА ЖИРОПОТУ ВІВЦЕМАТОК ЗА УМОВ ВИКОРИСТАННЯ У РАЦІОНАХ РІЗНИХ РІВНІВ ЙОДУ.....	150
О.О. Стародубець. ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ КНУРІВ-ПЛІДНИКІВ УГОРСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ.....	155
Л.О. Стріха, Г.С. Григор'єва. ХАРАКТЕРИСТИКА ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ ЯЛОВИЧИНИ БУГАЙЦІВ РІЗНОЇ ВГОДОВАНОСТІ.....	159
О.К. Цхвітава, М.А. Дзядевич. ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ РЕМОНТНИХ ТЕЛИЦЬ	164
Т.В. Чокан. ЖИВА МАСА ОВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ГІРСЬКОКАРПАТСЬКОЇ ПОРОДИ У РІЗНІ ВІКОВІ ПЕРІОДИ.....	168
О.І. Юлевич, А.В. Лихач, Ю.Ф. Дехтяр. ВПЛИВ РАЦІОНІВ ГОДІВЛІ НА ПОКАЗНИКИ РОСТУ І РОЗВИТКУ ВІДЛУЧЕНИХ ПОРОСЯТ	173

Наукове видання

Вісник аграрної науки Причорномор'я Випуск 4 (76), Т. 2, Ч. 2.– 2013

Технічний редактор: *О.М. Кушнарьова.*
Комп'ютерна верстка: *О.Ю. Сметана,
О.С. Крамаренко,
Ю.В. Грицієнко,
І.В. Письменна,
Л.О. Домашова*

Підписано до друку 06.12.13. Формат 60×84 1/16.
Папір друк. Друк офсетний. Ум.друк.арк. 11,4.
Тираж 300 прим. Зам. № ____ . Ціна договірна.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м.Миколаїв, вул.Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.